

2017, vol. 2, Issue 1, 65-66
boap.uib.no/index.php/nordvei

Bokmelding

Systemisk veiledning i profesjonell praksis

Carl Christian Bachke¹

¹¹Dosent på vernepleierstudiet, Institutt for psykososial helse, Universitetet i Agder

E-mail: carl.c.bachke@uia.no

Systemisk veiledning i profesjonell praksis

Av Inger Ulleberg & Per Jensen, Bergen: Fagbokforlaget, 2017; 223 sider

Boka er den tredje i rekken fra disse forfatterne på relativt kort tid. De to foregående er Mellom ordene – kommunikasjon i profesjonell praksis (2011); og Kommunikasjon og veiledning (2014, bare Ulleberg). Og forfatterne anbefaler oss å lese den nye boka i forlengelsen av de to foregående. Fra et veiledningspraktiserende synspunkt er jeg enig i dette. Begrunnelsen er at 2017-boka gir klart mest plass til veiledning, både beskrivelser av veiledningens teoretiske fundamenter, og hvordan den praktisk utføres.

Innhold, oppbygging og noen vurderinger

I tillegg til en kort innledning innehar boka åtte kapitler, referanseliste og et stikkordsregister. Kapittel 1 og 2 redegjør for de to teoretiske fundamenter, henholdsvis veiledningstenkningen og den systemiske grunnlagsforståelsen. Veiledningsdelen tar for seg bl.a. veiledningslignende termer/fenomener, og beskriver grundig to tradisjonsretninger innen veiledning: Pedagogisk veiledning og Veiledning tuftet på psykologiske teorier med deres terapeutiske avkom. Profesjonsutøvelse gis også rom.

Kapittel 3-7 tar for seg veiledningens hvordan gjør man det:

- Å starte veiledning (kapittel 3) med underpunkter som henvendelsen, avklaringsmøte, det første møte, og noen dilemmaer ved oppstart. Mange momenter er gjenkjennbare fra andre veiledningsbøker, men dilemmaavsnittet tar for seg utfordringer som er klarere beskrevet her enn i annen veiledningslitteratur jeg har lest.
- Lytte, spørre, komme med innspill (kapittel 4) er ikke tydelig linket til tidslinja i veiledningssamtalen. Temaene er kjente både fra annen veiledningslitteratur, veiledningskurser, og fra praksis. Men den tematiske rekkefølgen oppfatter jeg som delvis ulogisk. For det første mener jeg at siste hovedavsnitt, «Stillhet, tid, pauser og tempo ...» burde fulgt direkte etter lytte-punktet fordi lytting «krever» mye av dette. For det andre

Published: 20.12.2017

Nordisk tidsskrift i veiledningspedagogikk 2017 © Carl Christian Bachke

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC-BY, <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

DOI: <http://dx.doi.org/10.15845/ntvp.v2i1.1377>

overrasker det meg at «Å stille spørsmål» ikke er en del av kap.5, «Spørsmålstyper og kategorier». Når det er sagt, vil jeg peke på oppstillingen og refleksjonene i innspillsdelen som oversiktlig og nyttig.

- Kapittel 6 omhandler fordeler og farer ved å benytte personlige historier/erfaringer i veiledningen. Metaforen resonans illustrerer virkninger av typen god, støttende art, og uønsket og utfordrende art. Det ropes videre et varsko ved å eksponere seg for sterkt faglig, jf. uttrykkene «faglig kolonisering og imperialism». Ikke alle veiledningsbøker dveler så systematisk ved dette momentet.
- Reflekterende og bevitnende prosesser er overskriften i kapittel 7. Begrepene lyder i utgangspunktet litt ukjente, men gjenkjennelsens lys skrues på når mye av teksten handler om reflekterende team og narrativ veiledning. Begge metoder beskrives konkret foruten at forfatterne deler tanker om andre bruksmåter, og poengterer fallgruver – absolutt nyttige innspill for oss som praktiserer veiledning jevnlig.
- I kapittel 8 lager forfatterne en syntese av det øvrige innholdet under headingen «Kjennetegn ved systemisk veiledning». De åtte punktene bør være overkommelig å huske.

Flere vurderinger

Forside-illustrasjonen viser en stuper som er midt i svevet. Den er valgt med omhu ut fra den tanken at veiledningen kan landes på ymse måter som er vanskelig å forutsi. Noen ganger landes den ikke; verken i løpet av samtalen mellom veileder og veisøker, eller i det hele tatt. At den forblir en ulukket gestalt i kort eller lang tid må vi leve med som praktiserer i feltet. Bokas grundighet, ærlighet og oppdaterte kunnskapsdeling forbereder leseren godt på å leve med et flerfoldig mulighets-scenarium: Det som kan landes fort, det som trenger litt akrobatikk før vannflaten splittes, og det som forblir svevende i lufta (og vi svevende sammen med det). At bildemateriale på en slik måte trekkes inn, er refleksjonsstimulerende, og understreker inntrykket av at dette er en kvalitetsbok. Som lærebok i veiledning har den også pre som:

- Tankespørsmål i tilknytning til teksten med jevne mellomrom. Det pirrer leseren til dialog med forfatterens budskap.
- Bruk av illustrasjoner, modellfigurer og skisser bidrar til assosiasjonsrikdom og til å bedre leserens minnefunksjoner.
- Stikkordsregisteret forenkler sammen med en fyldig innholdsfortegnelse det å finne fram i bokas mangfold av momenter.
- Den rikholdige litteraturlista hjelper leseren til å gå bakom bokas egne formuleringer dersom han/hun er usikker på noe, vil kontrollere gjengivelser, eller ønsker å fordype seg i enkelte temaer.

Når det gjelder publikasjonens potensiale som grunnbok i veilederutdanning, hadde oddsen blitt styrket av (a) forslag til videre lesing etter hvert kapittel, (b) eksempler på eksamensliknende spørsmål, og (c) oppsummerende abstrakter. Tross dette anbefaler jeg boka både som pensum på veiledningsstudier, og som ei bruksbok for praktiserende veiledere. Den har kvaliteter som kan gjøre den til en «kioskvelter».